

DABDABASIZ TO'Y: IQTISODIY VA MA'NAVİY BARQARORLIK GAROVI!

M.D. Sharopova

Respublika ma'naviyat va ma'rifat markazi
Bektemir tuman bo'linmasi bosh mutaxassisi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17760504>

Bugungi kunda to'y va boshqa oilaviy marosimlarni ixcham, ortiqcha hashamlarsiz o'tkazish masalasi jamiyatda dolzarb mavzulardan biriga aylangan. Chunki dabdabali marosimlar ko'plab oilalar uchun katta moddiy yuk bo'lishi, yoshlarning mustaqil hayotga qadam qo'yishida iqtisodiy qiyinchiliklarga sabab bo'lishi mumkin. Shu bois, soddalikka intilish, sarfni me'yorda qilish va isrofgarchilikning oldini olish umumiy maqsadga aylanishi lozim.

Avvalo, to'y – bu raqobat maydoni emas, balki ikki yoshning baxt sari qo'ygan qadami.

Kattalik yoki qimmatlik emas, samimiyat va mazmun ustuvor bo'lishi zarur. Ixcham tarzda o'tkazilgan to'y nafaqat yoshlarni keraksiz xarajatlardan asraydi, balki oilaviy hayotda barqarorlikka zamin yaratadi.

Dabdabasiz to'ylarning ijtimoiy foydasi ham katta. Me'yoriga yetkazilgan sarf-xarajatlar jamiyatda sog'lom muhitni shakllantiradi, isrofgarchilikning kamayishi esa iqtisodiy barqarorlikka xizmat qiladi. Mahalla va jamoatchilik tomonidan olib borilayotgan tushuntirish ishlari ham ushbu masalaning ahamiyatini yanada oshirmoqda. Yana bir muhim jihat – soddalik qadriyatlarimizga ham mos tushadi. Ajdodlarimiz marosimlarda dabdaba emas, samimiyat va baraka ustuvor bo'lishini har doim ta'kidlab kelgan. Shunday ekan, zamon bilan hamnafas holda, an'analarimizni saqlagan holda ixcham to'ylarni yo'lga qo'yish eng to'g'ri yondashuvdir.

Bugungi globallashtirish davrida oilaviy marosimlarni ixcham va soddashaklda o'tkazish masalasi nafaqat iqtisodiy nuqtayi nazardan, balki ma'naviy jihatdan ham juda muhim sanaladi.

Zero, ortiqcha dabdaba, keraksiz jihatlar bilan to'y marosimini murakkablashtirish ko'plab oilalarda moliyaviy bosimni oshiradi. Ayniqsa, yangi hayot boshlayotgan yoshlar uchun bu jiddiy mas'uliyat va stress manbaiga aylanishi mumkin. Iqtisodiy barqarorlikka xizmat qiladi.

To'ylarni ixchamlashtirish birinchi navbatda iqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi. Ko'plab oilalar kredit, qarz yoki uzoq muddat yig'ilgan mablag'larini bir kunlik dabdabaga sarflab yuborayotgani sir emas. Bu esa keyinchalik oilaviy hayotning dastlabki bosqichida qiyinchiliklarga sabab bo'ladi. Ixcham to'y orqali: ortiqcha sarf-xarajatlar kamayadi, oilaning kelajak rejalari uchun mablag' saqlanadi, yoshlar mustaqil hayotga yengilroq qadam qo'yadi. Bu esa jamiyatda iqtisodiy ongni shakllantirish, isrofgarchilikka barham berishning muhim omillaridan biridir. Ma'naviy qadriyatlarimizga mos. Ajdodlarimiz to'ylarni samimiylilik, ixchamlilik va baraka bilan o'tkazgan.

Zamonaviy dabdaba — bu qadriyat emas, vaqtinchalik ko'rko'rlikdir. Me'yorni saqlagan holda o'tkazilgan marosimlar insonda minnatdorlik, halollik va kamtarlik tuyg'ularini mustahkamlaydi. Shuningdek: ortiqcha dabdaba ko'pincha o'zaro taqlidga olib boradi, odamlar o'z imkoniyatidan tashqariga chiqishga urinadi, yosh oilalarda psixologik bosim kuchayadi.

Soddalikni tanlash esa baraka va xotirjamlikka eshik ochadi. Jamiyat uchun ijtimoiy ahamiyati. To'ylarni ixchamlashtirish — bu faqat oila masalasi emas, balki jamiyat manfaatidir.

Odamlar o'rtasida sog'lom ijtimoiy muhitni shakllantirish, ortiqcha raqobatni kamaytirish va tenglik tamoyillarini kuchaytirishda ushbu yondashuv muhim o'rin tutadi.

Mahalla, jamoatchilik va davlat tashkilotlari tomonidan olib borilayotgan tushuntirish ishlari ham shuni ko'rsatmoqdaki, kamtarona marosimlar jamiyatning umumiy barqarorligiga xizmat qiladi. Axir isrof — bu nafaqat moliyaviy zarar, balki ma'naviy yo'qotishdir. Psixologik yengillik va oiladagi totuvlik. Ixcham to'y nafaqat moddiy, balki ruhiy jihatdan ham yengillik yaratadi. Yoshlar qarz yoki majburiyat emas, balki xotirjamlik bilan yangi hayotga kirishadi. Bu esa mustahkam, sog'lom oila qurish uchun muhim omildir. Shuningdek: ota-onalar ortiqcha mas'uliyatdan qutuladi, marosim tashkillashtirish osonlashadi, ortiqcha stress kamayadi, marosimning mazmuniga ko'proq e'tibor qaratiladi.

Bugungi kunda oilaviy marosimlarni ixcham, me'yorida va soddadil tarzda o'tkazish jamiyatda keng targ'ib qilinmoqda. Buning asosiy sababi — ortiqcha dabdaba ko'plab oilalarning iqtisodiy ahvoliga salbiy ta'sir ko'rsatishi va yoshlar hayotini moliyaviy jihatdan og'irlashtirishi. To'ylarni ixchamlashtirish esa iqtisodiy barqarorlikka xizmat qiladigan eng samarali yo'nalishlardan biridir. Ko'p hollarda to'y marosimiga juda katta mablag' sarflanadi: restoran, orkestr, liboslar, sovg'a-salom, videotasvirga olish kabi xizmatlar narxi yuqori bo'lishi mumkin. Ixcham to'y o'tkazish orqali oilalar: keraksiz sarflardan qutuladi, iqtisodiy ortiqcha bosimni kamaytiradi, kelajak rejalari uchun yetarli mablag' yig'ib boradi. Dabdabasiz, sodda o'tkazilgan to'ydan so'ng yoshlar: kredit yoki qarzsiz yangi hayot boshlaydi, o'z moliyaviy rejalari bema'lol shakllantiradi, turmushning dastlabki bosqichida qiyinchiliklarga duch kelmaydi.

Bu holat oilaning uzoq muddatli barqarorligiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Isrofgarchilik — jamiyat uchun katta yo'qotish. Ortiqcha sarflangan har bir so'm iqtisodiyotning boshqa muhim sohalaridan olinadi. Ixcham to'ylar orqali: umumiy daromad va mablag'lar tejaladi, mablag'lar maqsadli ishlatiladi, jamiyatda iqtisodiy madaniyat shakllanadi. Ixcham to'ylar jamiyatda raqobat, hasad, ortiqcha taqlid kabi salbiy holatlarni kamaytiradi. Odamlar o'z imkoniyatiga yarasha marosim o'tkazishni odat qiladi. Natijada: oila va jamiyatda moliyaviy tenglik kuchayadi, iqtisodiy tarbiya shakllanadi, barqaror, oqilona sarf-xarajat madaniyati rivojlanadi.

To'y uchun ortiqcha mablag' sarflamaslik orqali oila boshqa zarur ehtiyojlariga — uy-joy, sog'liq, ta'lim va biznes kabi sohalariga mablag' yo'naltira oladi. Bu esa: oilaning iqtisodiy immunitetini mustahkamlaydi, kelajak xavfsizligi uchun zamin yaratadi, farzandlar tarbiyasi va ta'limiga e'tibor berish imkonini oshiradi. To'ylarni ixchamlashtirish va ma'naviy barqarorlik o'rtaidagi aloqa.

To'ylar – xalqimizning eng qadimiy, eng ko'p e'zozlanadigan urf-odatlaridan biridir.

Biroq so'nggi yillarda marosimlarning haddan tashqari dabdabaga berilishi nafaqat iqtisodiy, balki ma'naviy hayotga ham salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Shu sababli to'ylarni ixcham, sodda va me'yorida o'tkazish g'oyasi jamiyatning ma'naviy barqarorligini mustahkamlashda ham muhim o'rin tutadi. Ajdodlarimiz o'tkazgan marosimlarning asosida: kamtarlik, baraka, samimiyat, halollik kabi qadriyatlar yotgan. Ixcham to'ylar aynan shu qadriyatlarni qayta jonlantiradi.

Dabdabasiz to'y oilalarni boy ko'rsatish maqsadidan ko'ra mazmun va samimiyatga e'tibor qaratishga undaydi. Bu esa jamiyatda ma'naviy poklanish va qadriyatlarimizga qaytishni kuchaytiradi. Dabdabali to'ylar odamlar orasida: "boshqalardan ustun bo'lish", "hamma qilgani uchun qilish" kabi salbiy taqlidlarni kuchaytiradi.

Bu esa ma'naviy muvozanatni buzadi. Ixcham to'ylar esa odamlarni o'z imkoniyatini qadrlashga, o'zligiga sodiq qolishga o'rgatadi. Bu orqali jamiyatda sog'lom ijtimoiy muhit shakllanadi. To'ylar — ikki yoshning hayotdagi eng muhim qadami. Shuning uchun mazmun darajasi tashqi dabdabadan ustun bo'lishi kerak. Ixcham to'y: yoshlarni o'zaro hurmatga, minnatdorlikka, qadrlashga, sabr va kamtarlikka o'rgatadi. Bu fazilatlar esa mustahkam, totuv va barqaror oila qurishda eng muhim ma'naviy poydevor hisoblanadi.

Isrofdan qochish — ma'naviy yetuklik belgisidir. Isrof — dinimizda ham, xalqimizning urf-odatlarida ham qattiq qoralanadigan illat. Ortiqcha sarf-xarajat: minnatdorlikni kamaytiradi, keraksiz ko'r-ko'rona raqobatni kuchaytiradi, oilaning ma'naviy xotirjamligini buzadi. Ixcham to'ylar esa me'yor, tartib va mas'uliyatni targ'ib qiladi. Bu esa jamiyatda ma'naviy poklanish va halollik tamoyillarini mustahkamlaydi. Jamiyatdagi birlik va totuvlikni kuchaytiradi.

Soddalik va ixchamlik odamlarda bir-birini tushunish, hurmat qilish, ko'maklashish kabi ijobiy fazilatlarni oshiradi. Dabdaba esa ko'pincha taqqoslash, hasad, keraksiz tanqidga sabab bo'ladi. Ixcham to'ylar: jamoatchilikda sog'lom fikrlashni, shaxslar o'rtasida hurmatni, mahalla va oila o'rtasida birlikni mustahkamlaydi. Bu esa ma'naviy barqaror jamiyat uchun asos bo'ladi.

Xulosa, dabdabasiz to'y — bu zamon talabi. Iqtisodiy tejamkorlik, ma'naviy barkamollik, ijtimoiy barqarorlik va shaxsiy xotirjamlik uchun eng maqbul yo'ldir. Baxtni dabdabada izlash shart emas. Asosiy baxt — samimiyat, totuvlik va barakada. Shunday ekan, ixcham, mazmunli va soddalikka asoslangan to'y — har bir oila kelajagi uchun oqilona qarordir.

Dabdabasiz, ixcham to'y – bu oila manfaatlariga xizmat qiladigan, jamiyat rivojiga hissa qo'shadigan oqilona qarordir.

Baxt uchun dabdaba shart emas, asosiy boylik – totuvlik va baraka. To'ylarni ixchamlashtirish nafaqat moliyaviy tejamkorlik, balki butun jamiyatning iqtisodiy barqarorligi uchun muhim omildir. Soddalik — bu kambag'allik emas, balki oqilona yondashuv. To'ylarni ixchamlashtirish — bu faqat tejamkorlik emas, balki ma'naviy taraqqiyotga xizmat qiladigan amaliy qadamdir. Soddalik, samimiyat, me'yor, hurmat, baraka kabi qadriyatlarni mustahkamlash orqali: oila mustahkamlanadi, yoshlar ma'naviy jihatdan yetuk bo'ladi, jamiyatda sog'lom ruhiy muhit shakllanadi. Demak, ixcham to'y — ma'naviy barqarorlikka eltuvchi eng to'g'ri yo'ldir.